

Nader onderzoek vleermuizen,
huismussen en gierzwaluwen
ter plaatse van:

**Stationsstraat 5-9
te Gieten**

projectnummer

190231

TITELBLAD

RAPPORT	
Type onderzoek	Nader onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen
Locatie onderzoek	Stationsstraat 5-9 te Gieten
Projectnummer	190231
Versie rapportage	1
Auteur	M. Vos
Controle en vrijgave	J. Kamps
Paraaf vrijgave	
Datum	30 september 2019
OPDRACHTGEVER	
Naam	WVG Ontwikkeling
Contactpersoon	Dhr. W. Donker
Adres	Blankenstein 120, 7943 PE Meppel

UITGEVOERD DOOR

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Zuidwolde
 Industrierweg 20
 7921 JP Zuidwolde
 Tel: 0528 373 982

Kantoor Appingedam
 Opwierderweg 160
 9902 RH Appingedam
 Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
 Transistorstraat 91-34
 1322 CL Almere
 036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen dat is uitgevoerd ter plaatse van Stationsstraat 5-9 te Gieten, in opdracht van WVG Ontwikkeling.
 Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Kwaliteitsborging	4
1.3	Leeswijzer	5
2.	ONDERZOEKSLOCATIE.....	6
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2	Werkzaamheden	11
3.	ONDERZOEKSOPZET	12
3.1	Vleermuizen	12
3.2	Huismussen	13
3.3	Gierzwaluw	13
4.	RESULTATEN	14
4.1	Vleermuis	14
4.1.1	Verblijfplaatsen	14
4.1.2	Foerageergebied	14
4.1.3	Vliegroutes.....	14
4.2	Huismus	15
4.3	Gierzwaluw	16
4.4	Overige waarnemingen	16
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	18
5.1	Functie van het plangebied per soort(groep).....	18
5.1.1	Vleermuizen.....	18
5.1.2	Huismussen	18
5.1.3	Gierzwaluwen	18
5.1.4	Overige soorten	18
5.2	Vervolgstappen	19
5.2.1	Ontheffing.....	19
5.2.2	Mitigerende maatregelen.....	19
5.2.3	Zorgplicht.....	20
5.3	Samenvatting	20
5.4	Verantwoording	21
	LITERATUURLIJST.....	22
 BIJLAGEN		
1	Nadere informatie wetgeving	

1. INLEIDING

In opdracht van WVG Ontwikkeling is door Eco Reest BV een nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen huismussen en gierzwaluwen ter plaatse van Stationsstraat 5-9 te Gieten.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek, en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Vanwege het beoogde project is een quickscan uitgevoerd door Eco Reest ter plaatse van Stationsstraat 5-9 te Gieten (rapportnummer 182737, 9 januari jl.). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen. Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is nader onderzoek uitgevoerd. Tevens is bepaald of de locatie leefgebied vormt voor een van de genoemde soorten.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

- Er wordt vastgesteld of en hoe panden binnen het onderzoeksgebied worden gebruikt door vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen. Bij aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt tevens de functie (kraam- zomer- of paarverblijfplaats) van de verblijfplaatsen bepaald. Daarnaast wordt vastgesteld of er essentiële vliegroutes en / of essentiële foerageergebieden aanwezig zijn.
- Er wordt bepaald of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2015”, voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

In het titelblad is de kwaliteitscontrole van deze rapportage weergegeven.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (ontheffing FF/75A/2014/061, geldig tot 16 maart 2020).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. ONDERZOEKSLOCATIE

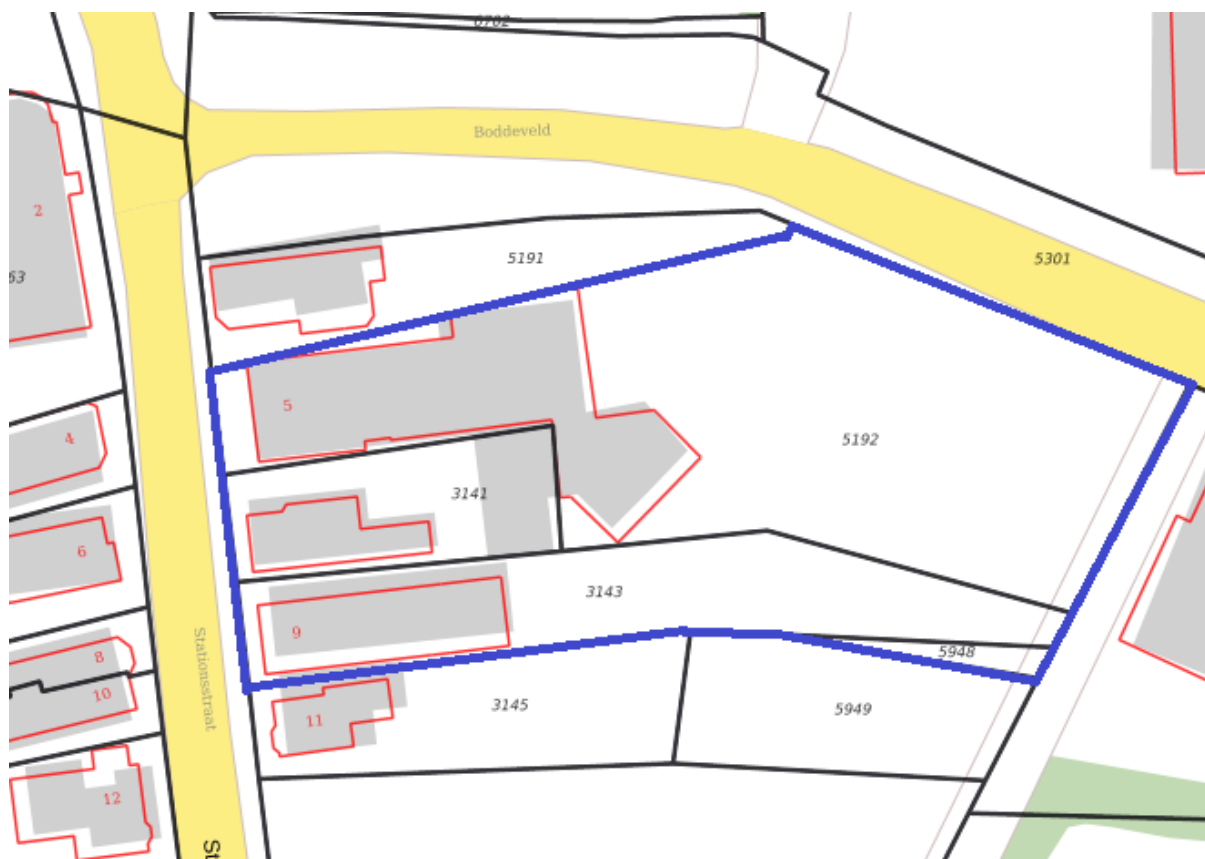
In dit hoofdstuk is de onderzoekslocatie beschreven en weergegeven.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Stationsstraat 5 tot en met 9 te Gieten en staat plaatselijk bekend als het 'Vlieghuis-terrein'. Ter plaatse is sprake van meer dan tien jaar leegstaande panden die in het verleden in gebruik zijn geweest als tankstation met garagebedrijf en wasstraat (nr. 5), pizzeria (nr. 7) en een fietsenzaak (nr. 9). Boven de bedrijfslocaties is sprake van (voormalige) bedrijfswoningen. Achter de bedrijfspanden (ten oosten) is sprake van tuinen, parkeergelegenheid behorende bij het garagebedrijf en enigszins verruigde bosschages. In de bosschages, langs de perceelsgrens met Stationsstraat 11, is een schuurtje en een volledig ingestort en met klimop overwoekert schuurtje aanwezig.

De omgeving van het plangebied bestaat uit woningen, detailhandel en horeca.

In onderstaande figuur 2.1 is de onderzoekslocatie aangegeven.

Figuur 2.1. Plangebied met blauw omlijnd (bron achtergrondkaart: kadaster).

In figuur 2.2 tot en met 2.9 zijn overzicht foto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.2. Vooraanzicht vml. Tankstation Stationsstraat 5, rechts op foto Stationsstraat 7, vml. Pizzeria.

Figuur 2.3. Overzicht vanaf zuidzijde met Stationsstraat 9 op voorgrond. Op achtergrond Stationsstraat 5, vml. Tankstation.

Figuur 2.4. Inpandig overzicht begane grond voormalige showroom Stationsstraat 5.

Figuur 2.5. Buitenzijde bedrijfsgebouwen tussen Stationsstraat 5 en 7.

Figuur 2.6. Achterzijde bebouwing Stationsstraat 9.

Figuur 2.7. Geheel met klimop overwoekerde restanten van ingestorte schuur, met op achtergrond het tweede schuurtje.

Figuur 2.8. Zijaanzicht schuurtje langs perceelsgrens met Stationsstraat 11.

Figuur 2.9. Dak zonder dakbeschot van schuurtje langs perceelsgrens met Stationsstraat 11.

2.2 Werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens om de bestaande bebouwing te verwijderen. Het aanwezige groen zal tevens in grote mate worden verwijderd. De locatie wordt vervolgens ontwikkeld tot acht levensloopbestendige woningen en vier gezinswoningen, met bijbehorende tuinen.

Voorafgaand aan de sloop zal asbestsanering van asbest in gebouwen plaats vinden. Hiertoe is door Gebouwen Inspectie Nederland een asbestinventarisatie uitgevoerd (kenmerk 181058, rapportage d.d. 7 januari 2019).

De opdrachtgever is voornemens te starten met de sanering en sloopwerkzaamheden zo gauw dat is toegestaan binnen de kaders van de Wet natuurbescherming.

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2017). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vier bezoeken. Hiervan zijn twee ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht. Hierbij wordt opgemerkt dat ten aanzien van laatvlieger niet officieel een tweede avondronde is uitgevoerd in de kraamperiode, omdat deze soort niet was waargenomen tijdens de eerste vleermuisonderzoek. Echter, bij de gierzwaluwrondes (in de avond) is standaard ook op eventueel uitvliegende vleermuizen gelet, met behulp van een batdetector. Ook hierbij zijn geen laatvliegers aangetroffen.

Met behulp van een batdetector (D240x) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het pand in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is de onderzoekslocatie twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Twee onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Twee ronden zijn uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

De onderzoeken in de kraamperiode zijn met meer veldwerkers uitgevoerd dan in de paarperiode, omdat hierbij extra is gelet op in- en uitvliegende dieren, terwijl bij het onderzoek naar paarverblijven de nadruk lag op geluidswaarnemingen (baltsgeluiden).

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Bezoek	Datum (2019)	Starttijd	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers	Typen verblijfplaatsen
1	13 juni	21:00	Lichte regen, bewolkt, 2 Bft, 17 °C	3	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
2	16 juli	03:25	Droog, licht bewolkt, 2 Bft, 14 °C	3	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
3	14 augustus	22:00	Lichte regen, licht bewolkt, 1-2 Bft, 14 °C	2	Paarverblijfplaatsen
4	04 september	04:45	Droog, bewolkt, 2-3 Bft, 14 °C	2	Paarverblijfplaatsen

3.2 Huismussen

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Deze schrijft voor dat er twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 20 juni. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst of 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het onderzoeksgebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest indicerende waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden huismus

Bezoek	Datum (2019)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	17 april	Droog, licht bewolkt, 1-2 Bft, 12 °C	1
2	2 mei	Droog, licht bewolkt, 2 Bft, 12 °C	1

3.3 Gierzwaluw

Het doel van het nader onderzoek naar gierzwaluwen is het vaststellen of zo ja hoe het onderzoeksgebied gebruikt wordt door gierzwaluwen. In geval er sprake is van nestelende gierzwaluwen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd middels drie veldbezoeken in de avond (zie tabel 3.3) in de periode 1 juni – 15 juli, conform de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Hierbij is het onderzoek gestart één uur voor zonsondergang.

Tijdens het onderzoek is ernaar gestreefd alle nestplaatsen exact vast te stellen door het noteren van in- of uitvliegende of roepende gierzwaluwen. Om het aantal nestplaatsen op voldoende betrouwbare wijze vast te stellen is de capaciteit aan onderzoekers aangepast aan de onderzoekslocatie. Hiermee wordt ervoor zorggedragen dat gedurende het onderzoek het gehele onderzoeksgebied steeds kon worden overzien.

Het onderzoek naar gierzwaluwen heeft op de volgende data plaatsgevonden:

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksronden gierzwaluw

Bezoek	Datum (2019)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	13 juni	Lichte regen, licht bewolkt, 2 Bft, 17 °C	3
2	20 juni	Droog, helder, 0-1 Bft, 17 °C	1
3	2 juli	Droog, helder, 1-2 Bft, 15 °C	1

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuis

4.1.1 Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn paarverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens het onderzoek zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Bij het uitvoeren van de rondes naar paarverblijven is er wel een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen tussen Stationsstraat 5 en 7. Tijdens de eerste paarronde toonde deze binding met de gebouwen aan Stationsstraat 5 of 7, door hier vaak tussen de gevels heen en weer te vliegen en sociale geluiden te laten horen. Dit duidt aan dat deze een paarverblijfplaats binnen het plangebied heeft.

Vooraf de winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden.

Binnen het onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten, omdat wel paarverblijfplaatsen aanwezig waren. Gezien het lage aantal dieren dat is waargenomen zal het niet om een massa winterverblijf gaan, maar om een verblijfplaats van één of enkele vleermuizen.

4.1.2 Foerageergebied

Het groen binnen de onderzoekslocatie achter de gebouwen wordt gebruikt om te foerageren door de gewone dwergvleermuis. Het gaat om lage aantallen. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en plantsoenen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

In de directe omgeving zijn alternatieve vliegroutes voorhanden en overvliegende dieren zijn in lage aantallen waargenomen. Er wordt daarom binnen of rond de onderzoekslocatie geen essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Huismus

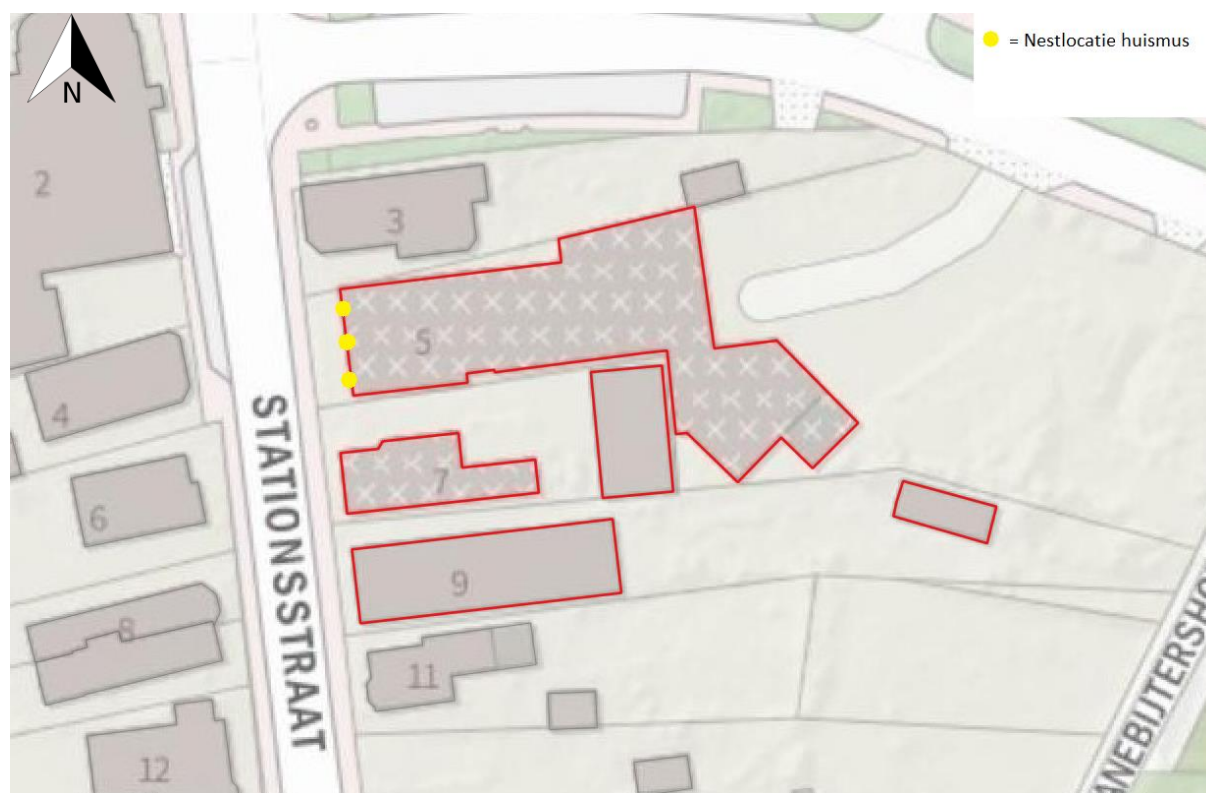
Tijdens het veldonderzoek zijn aan de Stationsstraat 5 drie nestplaatsen van huismussen waargenomen. Hierbij zijn zowel zingende mannetjes als bezoeken aan aanwezige nestplaatsen waargenomen. In totaal zijn er drie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

Daarnaast zijn in het onderzoeksgebied en de directe omgeving enkele foeragerende mussen waargenomen. Er is ook een nestplaats van de huismus in de omgeving aan de Stationsstraat 6 waargenomen. Dit is buiten het plangebied.

De waargenomen nestlocaties binnen het onderzoeksgebied zijn op kaart weergegeven in figuur 4.2. De adressen zijn tevens opgesomd in tabel 4.2. De nestplaatsen bevinden zich onder de eerste rij dakpannen aan voorzijde van het pand.

Tabel 4.2 Overzicht waarnemingen huismus

Bezoek	Adres	Locatie nestplaatsen
1	Stationsstraat 5	3 huismusnesten onder de dakpannen
2	Stationsstraat 5	3 huismusnesten onder de dakpannen
3	Stationsstraat 5	3 huismusnesten onder de dakpannen

Figuur 4.2. Waarnemingen nestlocaties huismus.

Het onderzoeksgebied maakt geen deel uit van het foerageergebied van huismus. Hierbij is geen sprake van een essentieel foerageergebied omdat in de omgeving, zoals de tuinen bij de woningen, voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is voor de huismus. In het groen wat in de onderzoekslocatie aanwezig is, zijn geen foeragerende huismussen waargenomen.

Bij de werkzaamheden wordt geen foerageergebied van huismussen aangetast.

4.3 Gierzwaluw

Tijdens het veldonderzoek zijn geen in- of uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen nestplaatsen van gierzwaluw in het onderzoeksgebied aanwezig te zijn. Wel zijn er in en direct rond de onderzoekslocatie circa acht tot tien foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Deze vertoonden echter geen binding met de onderzochte panden.

4.4 Overige waarnemingen

Steenmarter

Bij de onderzoeksrondte van 13 juni 2019 is een steenmarter waargenomen in Stationsstraat 9 (zie figuur 4.3). Deze kwam uit en openstaand raam bij de dakkapel aan de achterkant van het gebouw. De steenmarter liep vervolgens via de nok naar de voorzijde en stak de straat over. Tijdens de eerste vleermuisronde is binnen in de panden gekeken naar sporen van steenmarters. Bij de onderzoekslocatie aan de Stationsstraat 5 en 9 zijn daarbij meerdere uitwerpselen van de steenmarter gevonden. Bij een in pandige inspectie van de gebouwen zijn een grote hoeveelheid uitwerpselen van steenmarter gevonden in zowel Stationsstraat 9 als nummer 5. Dit wijst op een verblijfplaats van steenmarter in Stationsstraat 5 en 9.

De overige delen van de onderzoekslocatie wordt door de steenmarter gebruikt om te foerageren / passeren. Steenmarter is beschermd middels de Wet natuurbescherming. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor de steenmarter is nodig bij de sloop van de panden.

Spreeuw

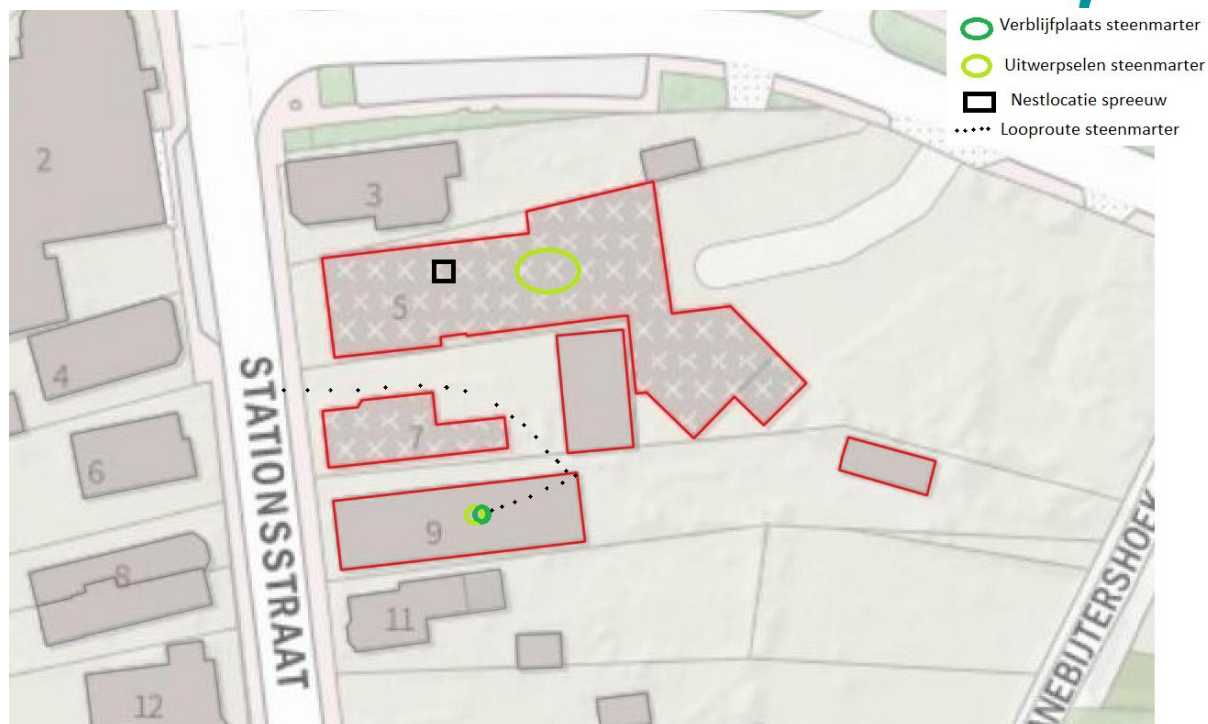
Tijdens het veldbezoek zijn binnen de onderzoekslocatie nesten van de spreeuw waargenomen. De spreeuw bevindt zich aan de Stationsstraat 5 in de schoorsteen (zie figuur 4.3).

Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord. Nesten van de spreeuw zijn tevens opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. Dit houdt in dat onder bepaalde omstandigheden deze nesten toch jaarrond beschermd zijn. Gezien het aantal nestplaatsen binnen de onderzoekslocatie en de geschiktheid van de omgeving voor deze soort, is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar en zijn deze nestplaatsen daarom niet jaarrond beschermd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze waarnemingen.

Tabel 4.4 Overzicht waarnemingen

Bezoek	Adres	Waarnemingen
1	Stationsstraat 5	1x Spreeuw in de schoorsteen
2	Stationsstraat 9	1x Steenmarter in de dakkapel

Figuur 4.3. Waarnemingen nestlocatie spreeuw en verblijfplaats steenmarter en uitwerpselen.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien, per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied per soort(groep)

5.1.1 Vleermuizen

Uit de veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek komt naar voren dat er een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voorkomt binnen de onderzoekslocatie. In de paartijd is een baltsende gewone dwergvleermuis aangetroffen die binding hebben met de onderzoekslocatie.

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden verblijfplaatsen aangetast. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming ten aanzien van gewone dwergvleermuis is daarom nodig. Hiervoor dienen alternatieve nestplaatsen gerealiseerd te worden (zie paragraaf 5. 2.2).

5.1.2 Huismussen

Uit het mussonderzoek is gebleken dat er diverse broedgevallen van huismussen aanwezig zijn. Het gaat om drie nestplaatsen van huismus ter plaatse van Stationsstraat 5 te Gieten. De nestplaatsen bevinden zich onder de eerste rij dakpannen van de woning. De locatie vormt geen essentieel foerageergebied.

Het nest van de huismus is aangemerkt als jaarrond beschermd middels de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat het verboden is nestplaatsen te verwijderen, ook buiten het broedseizoen. Het uitvoeren van de werkzaamheden leidt tot verlies van drie jaarrond beschermde nestplaatsen van de huismus. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Hiervoor dienen alternatieve nestplaatsen gerealiseerd te worden (zie paragraaf 5. 2.2).

5.1.3 Gierzwaluwen

Tijdens de drie bezoeken zijn acht tot tien foeragerende gierzwaluwen waargenomen die rond zonsondergang laag rond woningblokken in de buurt scheerden. Ter plaatse zijn echter geen in- en uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen nesten in de bebouwing aanwezig zijn.

5.1.4 Overige soorten

Er is een nestlocatie aangetroffen van de spreeuw. nesten van spreeuw zijn tijdens het broedseizoen beschermd. Dit houdt in dat deze nesten in het broedseizoen niet mogen worden aangetast.

Er is tevens een verblijfplaats van de steenmarter waargenomen. De verblijfplaats bevindt zich aan de Stationsstraat 5 en 9.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en steenmarter en nestplaatsen van huismus is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Om een ontheffing te verkrijgen moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden, waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd te wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten. Ook dient een afweging van het belang en alternatieven voor de werkzaamheden te zijn opgenomen.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is 13 weken, met een mogelijkheid tot verlenging van 7 weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

Voor nest- of verblijfplaatsen van de huismus en steenmarter geldt dat er alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden als de huidige nest- of verblijfplaatsen worden aangetast.

Voor gewone dwergvleermuizen geldt een compensatiefactor van vier (Kennisdocument gewone dwergvleermuizen 2017 van BIJ12). Dat wil zeggen dat voor elke verblijfplaats die zijn functionaliteit verliest er vier alternatieve verblijfplaatsen aangeboden moeten worden. In totaal gaat het om één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Dit betekent dat, als de huidige verblijfslocatie wordt aangetast, er in totaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie moeten worden gerealiseerd (zie tabel 5.3). Deze alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

Voor huismussen geldt een compensatiefactor van twee (Kennisdocument huismus 2017 van BIJ12). Dat wil zeggen dat voor elke verblijfplaats die zijn functionaliteit verliest er twee alternatieve verblijfplaatsen aangeboden moeten worden. In totaal gaat het om drie verblijfplaatsen van huismussen. Dit betekent dat, als de huidige nestlocatie wordt aangetast, er in totaal zes alternatieve verblijfplaatsen voor de huismussen binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie moeten worden gerealiseerd (zie tabel 5.3). Deze alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De sloop van de gebouwen leidt tot verlies van een verblijfplaats van de steenmarter. Voorafgaand de sloopwerkzaamheden dient er een alternatieve verblijfplaats voor de steenmarters gerealiseerd te worden. Dekking biedende beplanting en rommel direct rondom de gebouwen moeten worden verwijderd en de steenmarters dienen uit het gebouw verdreven te worden. Dit wordt voorafgaand de sloop regelmatig gecontroleerd.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de

opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor huismussen. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing.

Nestlocatie spreeuw

Nestlocaties van spreeuwen mogen niet worden aangetast in het broedseizoen. Dit broedseizoen loopt globaal van half april tot en met juni. Geadviseerd wordt om de nestlocatie voor april ongeschikt te maken, of het slopen uit te voeren buiten het broedseizoen.

Echter de Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Samenvatting

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en steenmarter en nestplaatsen van huismussen aangetast. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Hierom is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Binnen de Wet natuurbescherming is het noodzakelijk voor deze soorten alternatieve voorzieningen aan te bieden. Voor de steenmarters geldt dat er een alternatieve verblijfplaats wordt gerealiseerd, zoals een marter-takkenhoop. Voor huismussen geldt een minimale compensatiefactor van twee, dit houdt in dat er zes alternatieve nestplaatsen nodig zijn als de huidige nestplaats wordt aangetast. Tevens zijn er, afhankelijk van de planning van het project zeer waarschijnlijk tijdelijke voorzieningen nodig. Uitwerking van deze maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de resultaten voor alternatieve verblijf- en nestplaatsen.

Tabel 5.2. Samenvatting van de resultaten alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen (GD= gewone dwergvleermuis, SM = steenmarter en HM = huismus).

Adres	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Ontheffing nodig	Maatregelen nodig bij
Stationsstraat 5	3 HM * 2 = 6 alternatieve verblijfplaatsen 1 SM (vermoedelijk)	Ja	Sloopwerkzaamheden
Stationsstraat 5/7	1x GD * 4 = 4 alternatieve verblijfplaatsen	Ja	Sloopwerkzaamheden
Stationsstraat 9	1 SM = 1 alternatieve verblijfplaats	Ja	Sloopwerkzaamheden

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Tevens zijn in het gebied enkele algemene en licht beschermde soorten aanwezig. Deze soorten vallen onder tabel 1, waarvoor bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling geldt. Voor deze soorten en soorten die niet beschermd zijn, blijft te allen tijde de zorgplicht wel gelden.

5.4 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
M. Vos

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Lindeboom, R. Gierzwaluwen in de stad Groningen. *De Grauwe Gors*. Jaargang 43 (2016): 26-34

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Soortenstandaard Gierzwaluw, versie 2.0, december 2014

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Soortenstandaard Huismus, versie 2.0., december 2014

Wortelboer, R. 2015. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. *Limosa* 88 (2015): 57-73

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017

Websites

www.avifaunagroningen.nl

www.BIJ12.nl

www.libellennet.nl

www.NDFF.nl¹

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

BIJLAGE 1

NADERE INFORMATIE WETGEVING

Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling. Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige Europees beschermde soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

De provincie waar de ingreep plaatsvindt is in de meeste gevallen het bevoegd gezag.